

Fjärde roten, tomt 135

Kvarteret Härbärg

Sjuttonde roten 1637–57v

Fredsgatan – Ö. vallen

Åttonde roten 1657h–70

133, 134, 135: Drottninggatan 60

Samband med 3 & 4 i 5:te roten

Anders Månsson styckjunkare

Justitiekoll. prot. 21.8.1666: Korpral Olof Stensson i Backa inlevererade ett brev av Ingeborg Larsdotter och Olof Månsson i Skövde gäld. daterat den 14.5.1666, vari honom gives fullmakt att taga arv efter styckjunkare Anders Månsson, som ”bortdrog 1655”, men ägde en liten Cronones tomt och ofullkomlig liten byggning utan golv, dörrar och fönster i. Anders Månssons svärfader *Måns Bengtssons Bomslutare* (se 3.79) begärde att erhålla ersättning för de förbättringar han gjort på gården efter Anders Månssons död. Tre barn hade Anders Månsson haft men ingen vet var: något barn avled 1657. Tomten hade först President Wälb. Gerhard Leioncrantz givit Anders Månsson lov att bygga på men sedan hade Hector (Loffman) sagt, att Anders hade byggt kronans vall för när. Änkan hade levat ogift i 10 år och ingen av mannens släkt hade frågat efter honom eller givit änkan något. Hon var omgift Lars Börgesson skomakare, som befalldes uppgöra ett inventarium över änkans förråd och skulder, varefter rätten skulle skilja parterna åt.

Lars Börgesson Bruce

1665–79, Lars Bruces änka 1681 och ännu 1700

M1676: ½ tomt, 1696, Gustavi tomtöreslängd 1670–81: ½ tomt

Lars Börgesson omtalas i en lista över stadens skomakare i resolutionsboken den 19.1.1671. Han klagade 1672 över skadan av vådelden och sitt svaga tillstånd (EIIa:14). Samma år ersattes han den 7.2.1672 av ränte- och byggningskollegiet för läder- och brandämbar, som fördärvades i den sista eldsvådan.

Var det den *skomakaremästare Anders Bruce*, som står för gården 3.79 1696, en son eller brorson till Lars Börgesson Bruce?

(Är det den tvärs över gatan på södra sidan Drottninggatan liggande tomten, som färgaren Wilhelm Hoppe uppbygger den 12.7.1709, då han första resan lagbygger *hustru Rangela Larsdotters* hus på Drottninggatan belägen ytterst mot alarmgatan å östra och besökaren Anders Jonssons gård å västra sidan, vilken han tillhandlat sig av henne för 150 d smt?)

I varje fall var det *klädesfärgaren Wilhelm Hoppe*, som 1710–17 ägde 4.135 med *Anders Giädda*, troligen boende i egen stuga. Tomten värderas 1715 endast till 50, gården till 640 och lösöret till 1 000 d smt. 1717 skrives: ”Mäster Wilhelm Hoppes gård bebos av Tyske Pastoren af Saxiska Regimentet”. Anders Giäddas fattiga änka omtalas (på eget hushållsnummer efter Hoppes). Om denne Anders Giädda föreligger ett par uppgifter. Enligt Göteborgs RR-protokoll relaterades av Måns Post och Lars Widding den 24.11.1692, att Anders Giädda enligt Borås RR-dokument skulle vara en man, som ej hade ”personam standi in judico”.

Bland oplacerade handlingar i Göteborgs stadsarkiv LII:1 finns en undertecknad notarie Anders Ugglå i Alingsås, som behandlar en tvist mellan hustrun *Dorotea Johansdotter kärande och Margareta Steensdotter svarande* angående en tvist om arv och ägor och betalningen av 24 rdr till Vålaktat Nils Andersson och h Gertrud Andersdotter efter kärandens avlidna mormor och svarandens mor. Margareta Steensdotter hänvisade till sin son Anders Giädda. En hage i Bretterber(g?) omtalas (by i Jungs sn, Skånings härad, f.d. Skaraborgs län). Se 2.59.

Köpmannen Marcus Claussen

lät den 1.2.1720 första resan uppbjuda ett hus och gård beläget i hörnet vid Drottninggatan emellan hustru Catarina Limmerhults gård å norra och glasmästare Carl Svenssons å västra sidan, vilket han köpt av klädesfärgare Wilhelm Hoppe för 1 000 d smt den 31.12.1719. – I tomtöreslängden 1720 står Marcus Claussen tillsammans med Anders Giäddas änka. I rådhusrätten klagade *stadsmajor Tallberg* (sid. 1023) över orenlighet på Larmgatan utanför Marcus Claussens gård.

I en årshandling, daterad den 9.7.1746 (EIIb:41), omtalas det att handelsmannen i Göteborg Marcus Clausen hade gått i caution för sin bror *klensmeden i Karlstad Nicolaus Clausen* för lån denne den 11.1.1734 hade fått av Karlstads stad till verkstadens inrättande och hantverkets drivande. *Doktor Jacob Boethius* intygade med anledning av denna caution, att handelsmannen Marcus Clausen för 14 år sedan hade fått slaget, så att inte allenast målet, hörseln och minnet hade berövats honom utan han hade också ”förståndet en god tid förlorat, hwilket ehuruwähl det efter handen återkommit, har dock lemnat efter sig döfhhet och lamhet i den ena sidan, som ännu warar”.

Handelsman Erik Norman

pantsatte 24.1.1727 till *herr Claus Schmil* för lån av *Anna Cornelia Hisings* barnpenningar 800 d smt, vilket var betalningen för 1/3 av det inköpta huset i södra hörnet av Kungsgatan vid västra hamnen, sin i Haga belägna tomt och trädgård liksom sin hus och gård på Drottninggatan, som han köpt av herr Marcus Clausen.

Lars Bergner och *Christina Tegner* förklarade sig den 1.6.1728 vara skyldiga 1 100 d smt enligt köpekontraktet som Lars Bergner ingått med Erik Norman om dess hus och gård på Drottninggatan på hörnet öster mot vallen. Tydiligen kunde Lars Bergner inte fullfölja köpet, ty enligt obligation den 7.3.1729 var

(sjötulls)besökaren Olof Holm

(kallad avskedad 1733), skyldig 900 d smt, sedan han köpt hus på Drottninggatan av handelsman Erik Norman. Olof Holm var kvar 1737. Hos honom bodde 1734 *tullnären Hans Wulfs* fattiga änka samt 1735 *skrivaren vid landskontoret Carl Ahlberg*, som saknade lön och inkomst. Under eget nummer står fortfarande Anders Giäddas gamla, fattiga och sängliggande änka, 80 år 1735, Där bodde också *avskedade fältväbeln Johan Hornagel* och 1733 *Jacob Linds* fattiga änka. 1745 svarade *garnisonssoldaten Jonas Törnquist* för Anders Giäddas gamla del. 1750–55 sades det, att soldaten Törnquists stuga ligger avsides på fästningsgrunden.

1741 hade

demitterade löjtnanten Nils Wessborg

övertagit gården och sades idka bryggerinäring. Hos honom omtalas hans svåger *skepparen Olof Hohlin*, som visserligen vistades i Stockholm men som i brev till Nils Westberg förklarar, att han ville skrivas och beskattas i Göteborg.

Nils Wessborg var gift med 1/ *Catharina Helena Hoppe* (begr. 6.11.1657) och var därigenom måg till klädesfärgaren Wilhelm Hoppe (bou 7.4.1730) och hans hustru Ingrid (bou 7.11, 1746); 2/ *Eva Holst*. Av svärfadern Hoppe ärvde Nils Wessborg en stamp och en kvarn med två par stenaar. Svågrar till Wessborg var *färgaren Christian Hoppe* och *handlaren Christoffer D. Borg*. Den 5.6.1749 skrev löjtnant Nils Wessborg om det kontrakt, som den 2.5.1741 hade upprättats med hans avlidne broder *nämndemannen Anders Larsson i Krokslätt* angående lertrampningen på stadens tegelbruk. Andra släktingar på den Wessborgska sidan var sonen *kommissionslantmätare Lars Wessborg*, som 1637 var gift med *Catharina Ahlquist*, dotter till *handskmakaren Petter Ahlquist* och *Brita Lundberg*. Linnevävaren *Simon Dahlgren* var gift med *Ingeborg Wessborg* (g. 2) med *linnevävare Casper Drewitz* – bou efter honom 7.10.1755).

Dymling skriver om det Wessborgska bryggeriet (sid. 35): Långt ner på Drottninggatan nära vällen och vallgraven låg sedan 1740 löjtnanten Nils Wessborgs bryggeri. Ekonomiskt var han icke lyckosam i sina förehavanden. Han sålde gården 1752 till *kaptan Johan Henrik von Beetzen* men tycks ha lyckats återköpa den.

Saken var nog mera komplicerad än så. Den 4.11.1742 pantsatte N Wessborg och Catharina Helena Hoppe till löjtnanten Johan Henrik von Beetzen sin ograverade fasta egendom hus och gård på Holländaregatan vid vällen (plus Forsåker m.m. EIIB:34).

Den 19.12.1748 ansökte Nils Wessborg om att bli överbefäl vid brandvakten (EIIB:51). Han hade i 14 års tid varit borgare och hade dragit stadens tunga uppgående till 200 d smt årligen. Han hade för kort tid sedan genom mångfaldiga olyckor och bedrägliga människor måst lämna all sin egendom till kreditorernas förnöjande.

Enligt Göteborgs auktionskontors protokoll den 17.1.1749 skulle löjtnant Nils Wessborgs på Drottninggatan belägna gäldbundna hus och gård utropas. Den var belägen på ofri grund och höll enligt däröver uppskattad Charta och mätningssattest, daterad 18.3.1721 uti bredden åt Drottninggatan 14 fot, uti bredden baktill 14 fot och i längden på den östra sidan 82 fot. Den värderades till 900 d smt. Den inropades för 681 d smt av *skeppskskrivaren Peter Bånge* som ombud för J H v Beetzen.

1753–60 bodde Wessborg kvar men kallades 1753 oförmögen och 1760 gammal och fattig.

Den 13.3.1759 överdrogs von Beetzens köp på *kommissarien och kronobageriföreståndaren Carl Fredrik Greiffe*. Huset låg i hörnet av Drottninggatan under vällen mellan handelsmannen och fabrikören Andreas Damms hus på norra och järndragareänkan Britta Rislings gård å västra sidan (EIIB:99, 12.3.1760).

Samma år transporterade Carl Fredrik Greiffe huset till *handskmakaren Petter Ahlquist* för 1 300 d smt, som enligt egen uppgift inlöste gården för sin svärson *kommissionslantmätaren Lars Wessborg*. Denne pantsatte för lån av 1 300 d smt den 2.8.1759 sin gård på Holländaregatan till svärfadern Petter Ahlquist. Han omtalar sin svägerska *Anna Christina Ahlquist* och svåger *gästgivaren Olof Landtman*. Fadern löjtnant Nils Wessborg skulle ha fri och obehindrad förvaltning av gården och få nyttja alla överrummen utan hyra under det att Petter Ahlquist ville bebo en kammare i gården, använda ett litet kalkställe (kalvställe?) uti fähuset i nedre våningen. Löjtnant Wessborg skulle som sin egen för gården betala utskylder och reparationer.

Änkan Eva Holst svarade den 20.10.1761 på *kompaniskrivaren Joh And Blomberg*s krav på att återfå sina till hennes sal man Nils Wessborg givna lån (EIIB:101). Efter 1763, då *murmästare*

Murman var inneboende, men före 1765 gifte hon om sig med *Jonas Rullman*, som flyttade över den Wessborgska bryggeriverksamheten till *Ingrid Drakes* gamla bryggeri vid Västra Hamnen.

I varje fall 1775 tillhörde 4.135 "herrar Damm" och kallas 1785–96 *handelsman Fr. Damms* (begr. 26.3.1796) bakgård. 1800 var 4.133–35 Fredrik Damms arvingars ödetomt. De tillhörde 1807 *tunnbindare Gevalts änka* (se framgården 5.3).

Senare uppbud av 4.135

Se 4.133.